

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Харківська державна академія культури
Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра народної хореографії

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ХОРЕОГРАФІЧНА ІМПРОВІЗАЦІЯ У НАРОДНОМУ ТАНЦІ

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 024 Хореографія

Харків, 2024 рік

Силабус склав:

доцент кафедри народної хореографії, кандидат мистецтвознавства – МОСТОВА
Ірина Сергіївна

викладач кафедри народної хореографії – БРАЦУН Тетяна Сергіївна

Мова навчання – українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри народної
хореографії Протокол №1 від «23» серпня 2024 р.

Зміни до силабусу затверджено на засіданні кафедри народної хореографії
Протокол №4 від 29 жовтня 2024 р.

Завідувач кафедри народної хореографії,
доцент

Каріна ОСТРОВСЬКА

Силабус затверджено на засіданні ради факультету
хореографічного мистецтва

Протокол №1 від «26» серпня 2024 р.

Зміни до силабусу затверджено на засіданні ради
факультету хореографічного мистецтва

Протокол №4 від 29 жовтня 2024 р.

Голова ради ФХМ

Декан факультету хореографічного мистецтва,
кандидат мистецтвознавства

Ірина МОСТОВА

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва дисципліни	Хореографічна імпровізація в народному танці
Викладач (-і)	 <p>Брацун Тетяна Сергіївна Авторський профіль: https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/hm/nh/bracun.html</p>
Контактний телефон та e-mail викладача	Брацун Т.С. tetiana_bratsun@xdak.ukr.education +380955253391
Інформація про консультації	<p>tetiana_bratsun@xdak.ukr.education</p> <p>Код курсу в Classroom w3schl5</p> <p>онлайн-консультації – час за узгодженням здобувача вищої освіти та викладача</p>
Логіка вивчення курсу	Дисципліна спрямована на формування вмінь імпровізувати у заданому хореографічному образі та національному характері.

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

«Хореографічна імпровізація у народному танці» - вибіркова навчальна дисципліна, загальним обсягом – 3 кредити. Навчальний курс спрямований на удосконалення імпровізаційних компетентностей в народному та народно-сценічному танці. Формування імпровізаційних навичок спирається на досконале знання народного танцю різних, національностей, особливостей побудови композиції фольклорних та народно-сценічних танців, історичних та соціокультурних аспектів розвитку певної країни. Дисципліна розвиває виконавську майстерність, техніку, емоційну виразність, вміння створювати хореографічні образи відповідно до національності, реалізовувати музичні твори виразними засобами хореографічного мистецтва.

3. МЕТА КУРСУ

Мета – формування та удосконалення імпровізаційних навичок.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Вибірковий компонент
Формат курсу	Денна форма, 8 семестр
Обсяг курсу	Кількість кредитів – 3
	Загальна кількість годин – 90
	Аудиторних – 30
	Самостійної роботи – 60
	Тижневих годин для денної форми навчання – 2
Технічне і програмне забезпечення	Проектор Sanyo PLC XU86 2007 р. (ремонт 2016 р.), проєкційний екран Lumi PSAC 120, ноутбук Dell Inspiron 3552 (135C45DIL-6B) (введення у експлуатацію – 2018 р.); ПЗ : Firefox 130.0.1, Chrome 129.0.6668.70/71, Libre Office 24.8.2, OpenOffice 4.1.15, PDFXChange Viewer 10, 7-zip 23-01, Zoom 6.2.0 (не потребує ліцензування). Репетиційна зала 1 (ауд. 66, корпус 1); репетиційна зала 2 (ауд. 9, корпус 1), репетиційна зала 3 (ауд. 71, корпус 1) оснащені музичним інструментом (фортепіано “Україна”) - у разі навчального процесу офлайн Classroom, Meet у корпоративному освітньому сервісі Google Workspace for Education у разі навчального процесу онлайн.
Форми, види навчальних занять та методи навчання (відповідно до навчального плану)	Форми: лекційні та практичні заняття, самостійна робота, контрольні заходи. Види: лекції, практичні заняття, самостійні заняття. Методи: словесні (розповідь, пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація), методи стимулювання і мотивації, методи пересічної перевірки знань на практиці (передбачає виконавську демонстрацію здобувачем).
Поточний контроль	Усне опитування, практичне виконання завдань, поточний практичний контроль, екзамен.
Підсумковий контроль	Екзамен
Політика курсу	Умовами опанування навчальної дисципліни є: <ul style="list-style-type: none"> ● систематичне виконання усіх поставлених завдань; ● дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); ● дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); ● запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК»

	<p>https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf</p> <ul style="list-style-type: none"> ● невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf) <p>визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf)</p>
--	---

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	сем	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7
4 курс 8 семестр						
Розділ 1. Теоретичні засади курсу «Хореографічна імпровізація у народному танці» та його місце в системі професійної освіти.						
Тема 1. Мета і завдання курсу «Хореографічна імпровізація у народному танці».	6	2				4
Тема 2. Основні принципи та методи імпровізації.	6	2				4
Розділ 2. Практичні засади хореографічної імпровізації у народному танці.						
Тема 3. Значення музики та її місце в уроці з імпровізації.	6		2			4
Тема 4. Основні вправи з імпровізації. Принципи підготовки тіла танцівника.	18		6			12
Тема 5. Просторова організація рухів.	18		6			12
Розділ 3. Композиційно-просторова організація імпровізації.						
Тема 6. Парна та масова імпровізація у народно-сценічному танці.	18		6			12
Тема 7. Етюдна робота.	18		6			12
Усього	90	4	26			60

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

- виконання практичного завдання — 4 бали (за темою 3), 5 балів (за темами 4 і 6), 9 балів (за темою 5 і темою 7);
- усне опитування — 1-2 бали (за темою 1 і темою 2);
- практичний поточний контроль – 5 балів (за темою 5 та темою 7);
- виконання самостійних завдань - 1-2 бали.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: до 60 балів (включно), екзамен – 40 балів. Всього - 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розділ 1		Розділ 2			Розділ 3		Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
4	4	6	7	16	7	16		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Хід виконання роботи (питання, які будуть розглянуті на занятті)	Рекомендована література	Кількість балів, які може отримати здобувач
-------	------------	--	--------------------------	---

1	Значення музики та її місце в уроці з імпровізації.	Завдання 1. Оволодіти теоретичним знанням з підбору музичного матеріалу. Завдання 2. Підібрати музичний матеріал та зробити його музичний аналіз.	1-9	4
2	Основні вправи з імпровізації. Принципи підготовки тіла танцівника.	Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою. Завдання 2. Опанувати основні принципи імпровізації, методи імпровізації та оволодіти вправами. Завдання 3. Створити вправи для підготовки тіла танцівника для занять з імпровізації у народно-сценічному танці.	1-9	5
3	Просторова організація рухів.	Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою. Завдання 2. Виконати та проаналізувати вправи з просторової імпровізації.	1-9	9
4	Парна та масова імпровізація у народно-сценічному танці.	Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою. Завдання 2. Опанувати принципами парної імпровізації: контактної та безконтактної. Завдання 3. Засвоїти принципи масової імпровізації у народно-сценічному танці	1-9	5
5	Етюдна робота.	Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою. Завдання 2. Створити етюди, спираючись на принципи та методику імпровізації.	1-9	9

ТЕМИ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
1	Мета і завдання курсу «Хореографічна імпровізація у народному танці».	2
2	Основні принципи та методи імпровізації.	2
3	Значення музики та її місце в уроці з імпровізації.	2

4	Основні вправи з імпровізації. Принципи підготовки тіла танцівника.	2
5	Просторова організація рухів.	2
6	Парна та масова імпровізація у народно-сценічному танці.	2
7	Етюдна робота.	2
	Разом	14

7. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Визначення поняття «імпровізація».
2. Основні цілі та мета даної дисципліни.
3. Структура та наповнення уроку.
4. Танцювальна імпровізація як засіб розвитку творчих здібностей і творчої фантазії.
5. Методика розвитку фізичних можливостей танцівника.
6. Особливості підбору музичного матеріалу.
7. Створення плейлиста на задану тематику уроку.
8. Приклади основних прийомів в імпровізації.
9. Охарактеризувати танцювальні техніки.
10. Види імпровізації. Особливості роботи всередині них.
11. Що таке структура в імпровізації?
12. Характеристика то особливості зовнішніх та внутрішніх структур.
13. Хореографічні форми в виконанні імпровізації.
14. Варіанти рішень просторово-пластичних форм в імпровізаціях.
15. Особливості написання партитур для імпровізаційних завдань.
16. Етюдні форми.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна література

1. Безклубенко С. Д. Мистецтво: терміни та поняття: енциклоп. вид.: у 2 т. Т. 2 (М–Я). Київ : Інститут культурології НАМ, 2010. 256 с.
2. Голдрич О. С. Хореографія / О. С. Голдрич. Львів : Край, 2003. 158 с.
3. Грек В. Імпровізація в хореографії: поліаспектність проявів / Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: зб. наук. пр., 2019, №2 (2019), с. 463-466
4. Колногузенко Б. Хореографічне мистецтво / Борис Колногузенко. Х. : ХДАК, 2008. – 232 с.
5. Мистецтво балетмейстера [Електронний ресурс] : конспект лекцій з дисципліни, галузь знань 02 "Культура і мистецтво", спец. 024 "Хореогр.", освітня програма "Нар. хореогр.", ступінь "Бакалавр" / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; уклад.: К. Б. М., Мостова І. С. ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр.

мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; [уклад.: Колногузенко Б. М., Мостова І. С.]. Харків : ХДАК, 2019. 98 с.

6. Мистецтво балетмейстера [Електронний ресурс] : програма та навч.-метод. матеріали до дисципліни для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти освітньо-проф. програмі "Нар. хореогр." / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Каф. нар. хореогр. ; [уклад.: Ірина Мостова, Людмила Філь]. Харків : ХДАК, 2021. 50 с.

7. Хоцянівська Л. Ф., Рехвіашвілі А. Ю. Методика виконання імпровізації та контактної імпровізації: навчальний посібник. Київ : КНУКіМ, 2017. 104 с.

8. Хоцяновська Л. Ф. Імпровізація як засіб розвитку творчих здібностей на уроках з мистецтва балетмейстера. Культура України. Серія «Мистецтвознавство». 2018. Вип. 59. С. 240–245.

9. Янина-Ледовська Є. В. Напрямки та тенденції розвитку контактної імпровізації у контексті сучасної хореографії. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2010. № 1. С. 247–249.

Додаткова

1. Ann Cooper Taken by surprise: a dance improvisation reader / Cooper Ann, Gere David. 2003. 279 pages

2. Melinda Buckwalter Composing while Dancing: An Improviser's Companion / Buckwalter Melinda. 2010. 231 pages

3. Vida Midgelow The Oxford Handbook of Improvisation in Dance / Midgelow Vida. 2019. 256 pages

4. Danielle Goldman I Want to Be Ready: Improvised Dance as a Practice of Freedom / Goldman Danielle. 2010. 186 pages

5. Justine Diane Reeve Dance Improvisations: Warm-Ups, Games and Choreographic Tasks / Reeve Justine Diane. 2011. 184 pages

6. Darla Johnson The Art of Listening: Intuition & Improvisation in Choreography / Johnson Darla. 2012. 300 pages

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/>

2. Репозиторій ХДАК. Режим доступу: <http://195.20.96.242:5028/khkdkak-xmlui/>.

3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського Режим доступу:

<http://www.nbuv.gov.ua/>

4. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка Режим доступу: <https://korolenko.kharkov.com/>